

A propos televízna kultúra

Nepatrím vôbec k ľuďom, pre ktorých je televízia fetiš (zopár ich poznám) ani neodmietam kategoricky sledovanie televíznych programov, ktoré prinášajú rozptýlenie, zábavu, ponaučenie alebo aj napätie (ktorého aj bez toho máme v súčasnom živote dost). Je to fenomén moderného sveta a asi aj zostane. Veď televízne obrazovky najmodernejšieho designu a konštrukcie už na nás žiarivo blikajú v každej dedinskej krčme. A pravdepodobne niet domácnosti bez tohto prístroja. Tento fakt si nemusíme zvlášť všímať, lebo ho berieme ako celkom bežnú súčasť nášho prostredia. Televízne prijímače šíria vysielané programy a to už za povšimnutie stojí.

Komeracionalizácia. Každý azda pozná situáciu, keď sa rozhodne povedzme v sobotný večer pozrieť si proklamovaný film, o ktorý prejaví záujem a rozhodne sa stráviť večer doma. Vysielanie je pretkané tak hustou notoricky opakovanou reklamnou propagáciou všetkého, čo sa má speňažiť, že zo sledovaného filmu sa stáva *reklamné vysielanie v prestávkach vyplňané akýmsi útržkovitým dejom*. Prestanete ho vnímať, lebo práve v čase, keď ste sa do deja zahĺbili, „brejk“ na razantnú reklamu vás na predlhé minúty odpúta od súvislosti. Televízne „reklamofilmy“ budú zrejme obľúbenou zábavkou (ja to považujem za pomstu) dramaturgov niektorých televíznych staníc ako čo najviac znepríjemniť život všetkým, ktorí nešli v sobotu večer nikam a chcú v lone domova zažiť trochu zábavy. Trvajú večnosť, prinášajú roztrpčenie, znechutenie a možno aj zlosť. Som na to celý čas pripravený a vravím si, „no dobre, snáď to prežijem“, ale zakaždým vzplánim a odchádzam si naliať pohár bieleho vína alebo si natruc prečítam v kuchyni novietku, ak mám dajakú naporúdzi.

Duchaplnosť. Zavše sa mi pošťastí, že predsa len večer zapnem televízny prijímač a „brauzujem“ (angličtinári vedia, čo tým myslím). Seriály, sitcomy, reklamy, seriály, reklamy, pripečené súťaž...Do zbláznenia. O ká. Skúsím teda seriál. Je o fantasticky skvelých lekároch, ktorí za tú kratučkú hodinu prídu na kĺb nevyliciteľným neduhom ľudstva alebo detektívi (v každom americkom meste takých majú, nuž čo, amíci sú proste superb) v tom istom rozmedzí nezlomnou logikou postupných objavov a konštatovaní vyriešia akúkoľvek záhadu, ktorej podstatu celý čas nechápem, lebo ich dialógy sú plne vedecké. Keď sa mi pošťastí nadabíť na sitcom typu do nemoty vtipných dialógov s klakou nezáleží na tom z ktorého prostredia, krajiny, autorskej dielne, smutný odchádzam do kuchyne prečítať si poviedku a dať si pohár bieleho vína. Každého vysmejem, keby mi povedal, že to bude tým, že už „začínam byť iná generácia“ a tak mi treba, keď s ničím nie som spokojný. Ale možno čosi predsa len priznám, keď sa s nemalou dávkou nostalgie obzriem na ...(napadlo ma staré dobré časy, čo už dávno pôsobí ako klišé, takže to nepoviem) ...pár rokov dozadu, keď bolo možné v televízii vidieť skvelé dramatizácie svetových autorov v skvelom podaní, žiaľ, už mnohých mŕtvych slovenských hercov. Bol som podstatne mladší a mohol som na to znechutene fíkať. Neffkal som a dnes to oceňujem.

Bezohľadnosť. Je čoraz bežnejšie na niektorých televíznych kanáloch zhliaďnuť detailne spracované reportáže zo všetkých nešťastných náhod, autonehôd, násilných činov, vražd, krádeží, znásilnení, čo sa u nás udievajú a ktoré nenechávajú diváka na pochybách o nesporne veľkom talente ich reportérov byť včas na mieste a strčiť kameru pod nos olúpeným, pozostalým, znásilneným a skrvaveným chudákom. Čo na tom, že si to neželajú, sú zničení, zdeprimovaní a boľaví. Čo na tom, že to zaváňa savanou a svorkami hyen so svietiacimi očami lačne trhajúcich pozostatky iných zverov, ktorí mali smolu. Čo na tom, že ja (a verím, že tisícky ďalších divákov) si hovorím dost a mám chuť dáviť. Je to o šokovaní. Lebo tisícky ďalších sa na to šokovane pozerajú a utešujú „veď to sa deje iným, nie mne, mne sa to nestane“. Ja nepokladám za vkusné zverejňovať krvavé stopy nešťastia iných.

Je mi do plaču, lebo ktosi trpí a moja anonymná zvedavosť mu bôľ neutíši. To nie je o ľahostajnosti, vopred súcitim s každým, koho sa to dotkne. To je o rešpektovaní práva na súkromie.

Celebrity. Vie ma dobre rozladiť, keď sa niekto narcisticky márnomyseľne vytŕča z davu, kam patrí a predstiera, že je niekto úplne iný, lepší, krásny a skvelý a má mať privilégia a má mu byť dopriate. Pasuje sa na kohosi, čo patrí medzi takzvané celebrity (aký krásny rým by sa dal vytvoriť – *čo sú celé v r...*). Poznám jednu televíziu vysielajúcu na rovnomennom kanáli, kde sú celebrity všetci, alebo aspoň sa tak predvádzajú a patrične sa teda takto správajú (hovoria si aj smotánka). Nikto z nich nechýba na žiadnej takejto party (cudzie slovo mi tu sedí), kde predvádzajú konvenčnosť aj nekonvenčnosť, šarm a eleganciu alebo ľahkú ležérnosť. A výdatne konzumujú šampanské, kaviáry na rôznych spôsoboch, morské plody, šunky s penami, lososy a krevety, stredomorské tuniaky aj slovenské prasatá. A tak sa teda predvádzajú s nacvičenými úsmevmi v módnych doplnkoch od niekoho zvučného mena za neustáleho chodu kamier, ktoré zachytia nezabudnuteľné momenty. A potom ich ponúknu divákovi, ktorí smotánkou nie sú (je nás väčšina), aby pochopili, že „nevedia o skutočnom živote vôbec nič“. To by nebolo všetko. Celebrity sa veľmi radi ocitávajú v strede pozornosti, a tak ich okrem duchaplných televíznych reportáží z týchto bezuzdných večierok môžete vidieť aj v každom druhom reklamnom spote tvrdošijne vysielanom ich materskou stanicou, nehovoriac o týždenníkoch, ktoré sú ich plné. Takže sa dozvieme o všetkých tých trápeniach, traumách, závislostiach, aférach, činoch, milencoch, druhu spodnej bielizne, maškrtách, čo si dopriavajú, akoby nič ostatné nebolo dôležité. A nebodaj, ak niekto veľmi tvorivý splodí nápad na televízne pokračovanie s esemeskovaním, kde sa prizývajú nielen zmienené celebrity ale bezostyšne ktokoľvek, čo vulgárnym a celkom primitívnym spôsobom zabáva národ, obraz je dokonalý. Mňa to uráža, lebo si platím programovú zostavu, aby som nežil v temnote, ale zdá sa, že mi to vonkoncom nepomôže. Veď nemusím nič – ani čítať príbehy zo života smotánky (gesta Romanorum) ani zabíjať čas sledovaním bezduchostí. Môžem čítať poviedky v kuchyni a popíjať biele víno.

Confidential